

Szurmay Ernő

A Szolnoki Verseghy Kör Egy civil szervezet első húsz éve

Szurmay, Ernő: Verseghy Circle, a Civil Organization in Szolnok

The Verseghy Circle was established 20 years ago, on 26 November 1993, in Szolnok. The association is preserving the cult of Ferenc Verseghy (1757-1820) scholar-poet, native of Szolnok. It also assists and tends to events and activities related to him. Besides traditions of language and literature, it also promotes other arts and disciplines. Based on the creativity of the members, it seeks to explore and promote the values of Szolnok, with very special tools. Thus, it strengthens the identity and patriotism of the inhabitants of Szolnok. The Verseghy Circle is a voluntary NGO, which organizes scientific meetings, local studies and inaugural lectures for its local patriot membership and the general public. This paper is the account of the past two decades by one of the founders, the oldest member of the Circle.

Keywords: Verseghy Society, Szolnok, Civil society organizations, Patriotism, Local Studies, Culture

ÖSSZEFOGLALÁS

1993. november 26-án, húsz évvel ezelőtt alakult a Verseghy Kör Szolnokon. Az egyesület vállalja a Verseghy-kultusz ápolását, a szolnoki születésű tudós-költő Verseghy Ferenc (1757-1820) nevével jelzett programok, tevékenységek segítését és gondozását. Az irodalmon és a nyelvi hagyományokon kívül más művészetek, illetve tudományágak művelőinek is teret kíván adni. Tagjainak kreativitására építve, sajátos eszközökkel segíteni kívánja Szolnok értékeinek feltárását és népszerűsítését. Ezzel is erősíteni igyekszik a szolnokiak identitástudatát, a lakóhelyhez való ragaszkodását. A kör önkéntes civil szervezet, amely tudományos ülések, város-történeti és székfoglaló előadások rendezését bonyolítja le a lokálpatrióta tagsága és az érdeklődők részére. Erről a két évtizedről ad számot jelen dolgozatban a kör egyik alapítója, korelnöke.

Kulcsszavak: Verseghy Kör (Szolnok), Civil szervezetek, Lokálpatriotizmus, Helyismeret, Kultúra

Egy súlyos életmentő műtét után lábadozva a fővárosi Szabolcs utcai klinikán fogalmazódott meg bennem a gondolat egy olyan, a szolnoki

értelmiségnek legalább egy részét összefogó egyesületnek a megszervezése, amely a megváltozott kor követelményeinek megfelelően méltó folytatója lehet a két világháború között a város kulturális életében - s nem utolsósorban Verseghy Ferenc hamvainak hazahozatalában jelentős szerepet vállalt - Verseghy Irodalmi Körnek.

Felépülvén 1993 kora őszén régi kedves, a város közművelődésének ügyét szívükön viselő barátaimmal, Kaposvári Gyula [1994:79-81.] (1916-1998) múzeumigazgatóval, dr. Páldi János (1923-2001) iskolaigazgatóval, Pápay Lászlóné (1936-2011) könyvtárigazgatóval összeültünk a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtárban a részletek megbeszélésére.

Már korábban megírván a Verseghy Ferenc Irodalmi Kör negyedszázados történetét [Szurmay 1989:18-26] kézenfekvőnek tűnt az előd tevékenységéből átmenteni az egyesület rendes tagjává válásnak előfeltételét jelentő székfoglaló megtartását s természetesen a Verseghy-kultusz folyamatos ápolását. Az utóbbi egyébként már akkor húsz éve rendszeresen folyt a Megyei Könyvtár szervezésében a kor szak legkiválóbb irodalomtörténészeinek és az

ún. „Verseghy Műhely” [Szurmay 1998: 64-66] megyebeli munkatársainak közreműködésével. Miután az említett kis közösség feltérképezte a potenciális jövőbeli tagságot, amelyben a legkülönbözőbb értelmiségi foglalkozásúak tartoztak, hozzáálltunk a kör alapszabályának összeállításához, valamint a leendő elnökségi tagokra teendő javaslatokhoz. Az alapszabály preambulumban kifejezésre juttattuk, hogy a kör jogutódjának tekinti magát a Verseghy Ferenc Irodalmi Körnek, s távol tartja magát a politikától. Rögzítettük a kör alapvető feladatait. Eszerint törekedve a város értelmiségének összefogására a rendelkezésre álló minden lehetőséget kihasználva közkinccsá kívánja tenni a város történelmi, irodalmi, nyelvi, közéleti és gazdasági hagyományait.

A tagság önképzését a rendes taggá válás előfeltételének tekintendő székfoglalók szolgálják tárgyi és módszerbeli megkötöttség nélkül. Végül fontosnak tartja a hasonló célú szellemi műhelyekkel, mindenekelőtt a Verseghy nevét viselő intézményekkel való kapcsolatot.

Miután közel 25 fő jelezte, hogy tagja kíván lenni a körnek, megállapodtunk abban, hogy a kör legfőbb szerve az évenként megtartandó közgyűlés, amelynek anyagát a mindenkori vezetőség állapítja meg. Az alakuló közgyűlés elé terjesztettük a hat főből álló vezetőség névsorát. Az 1993. november 26-án tartott közgyűlés [Horváth 1994:3] megválasztotta a kör tisztviselőit. A kör elnökévé személyemet, ügyvezető elnökké Pápay Lászlónét, alelnökköknek Kaposvári Gyulát és dr. Páldi Jánost választották meg. A vezetőség tagja lett még két fő.

A szervezet életében a 2008-tól a Magyar Irodalomtörténeti Társaság megyei tagozata a Verseghy Kör keretén belül működik tovább. A közgyűlés által elfogadott alapszabály gyakorlatilag kisebb módosításokkal máig vezérfonala maradt a kör tevékenységének.

A rendes taggá minősítő székfoglalót az elmúlt 20 év alatt 36-an tartották meg. Hozzá kell tennem, hogy ez a szám több, azóta elhunyt, lakóhelyet változtatott vagy a körben való közreműködésüket beszüntető egykori tagtárs személyét is takarja.

A székfoglalók túlnyomó többségét önálló kutatáson alapuló tanulmányok, értekezések előadása alkotta. Kisebbségben önálló kiállítások illetve zeneművek előadása jelentette.

1. ábra: A Verseghy Kör emblémája
Gács Mihály (1926–1987) Munkácsy-díjas grafikus
művész alkotása

A kör sokszínű tevékenységében számszerűséget illetően az előadásos forma játszotta a főszerepet. A nyilvános, azaz a szélesebb nagyközönség részvételével megtartott előadásoknak az első években a Városháza nagyterme, később a Verseghy Könyvtár Verseghy Terme adott helyet. Esetenként az előadások tematikája más helyszínt kívánt (Múzeum, iskolák stb.)

Szorosan a Verseghy-életműről szóló előadás, ill. tudományos ülés 3 volt külső és belső előadásokkal. Szolnok történetével, gazdasági, társadalmi, egyházi és sport életével kapcsolatban hangzott el a legtöbb előadás. Város-történeti előadást 11 alkalommal hallgathattak meg az érdeklődők. Szolnok meghatározó ipari üzemek (MÁV Járműjavító, Cukorgyár) kétszer kaptak helyet. A helyi egyházak, temetői történetek négyszer szerepeltek, míg Szolnok sportéletéről mindössze egy előadás szólt.

A városkép alakulása, pedagógiai [Mészáros 1999:3], néprajzi és nyelvészeti téma 15-ször készítette szólásra vállalkozó előadóinkat.

Külön kell megemlítenem - a Verseghy-emléküléseken kívül - tudományos üléseinket.

Ezek közül sorrendben és jelentőségében is kiemelkedik a magyar jakobinus mozgalom tragikus lezárásának 200. évfordulójára rendezett emlékülés, amikor Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Tapolca középiskoláinak nevelőit és ifjúságát két napra látta vendégül avatott előadók közreműködésével a Verseggy Kör. De jelentősnek tartom a Szentjóni Szabó Lászlóra emlékező ülést is.

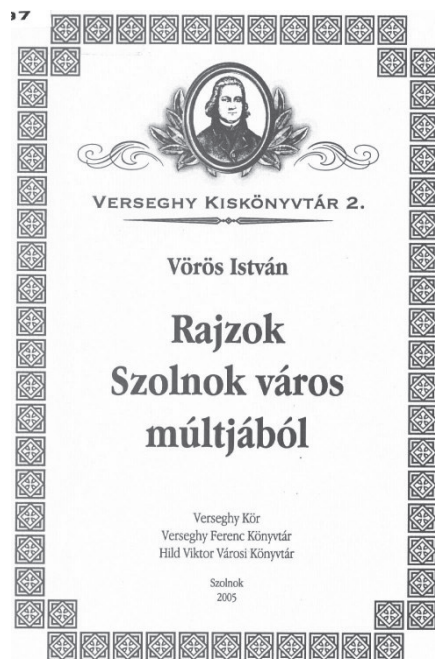
Szinte lehetetlen minden témáról megemlékezni, hiszen - mint már említettem - annyira színes a paletta, hogy csak sorolni lehet az orvosi, irodalmi, képző- és zeneművészeti előadások sokaságát.

Alapszabályzatunk szellemében Szolnok múlt és jelenkori irodalmával foglalkoztunk legtöbbit. (Ez 20 alkalmat jelent.) A helyi szerzők estjei, könyvbemutatók szintén sok érdeklődőt vonzottak. (E nemben 7 ilyen volt.)

Sajátos szint jelentettek körünk 20 éves történetében a diákok részére rendezett irodalmi, történelmi vetélkedők, valamint a különböző emléktáblák [Bitsey 2005:16] felállítását, koszorúzását. (Együttesen 12 alkalommal.)

A kör talán még egy érdekes és jelentős kezdeményezésére hívom fel a figyelmet. Ez pedig a Verseggy Kiskönyvtár sorozat elindítása és részbeni megvalósítása. Sajnos, a megváltozott körülmények miatt eddig csak Kiss Gábor hátrahagyott versei (sorozaton kívül), Kertész Mihály, dr. Vörös István, K. Tóth Lenke váloga-

2. sz. ábra: A megyei könyvtárral közösen kiadott könyvsorozat, a Verseggy Kiskönyvtár egyik kötete

tott művei, és a Szolnoki mártírköltők verses hagyatéka [Bitsey 2007:115-117] című kötet jelenhetett meg.

Összefoglalva a kör igazolta, hogy 20 évvel ezelőtti életre hívása indokolt volt, tevékenysége pedig az alapszabályzatban meghatározott feladatit betöltve, eredményes.

Felhasznált irodalom

- [1.] BISTEY ANDRÁS [2005]: Emléktáblát állítanak Kiss Gábor tiszteletére, Új Néplap, november 6., Szolnok, 16. p.
- [2.] BISTEY ANDRÁS [2007.]: Kettétört költői pályák: szolnoki mártírköltők verses hagyatéka, Ezredvég, Január, Budapest, 115-117. p.
- [3.] HORVÁTH IDA, Z. [1994]: Újjáalakult a Verseggy Kör : beszélgetés Surmay Ernővel, Jász kun Krónika, Január 6., Szolnok, 3. p.
- [4.] KAPOSVÁRI GYULA [1994]: Verseggy nyomában. In: In memoriam Verseggy Ferenc, 4. Szolnok, 79-81. p.
- [5.] MÉSZÁROS JÁNOS [1999]: A százéves szolnoki Belvárosi Iskola, Új Néplap, Május 26., Szolnok, 3. p.
- [6.] Rendezvénytár: <http://verseggykor.blogspot.hu/p/varoshazi-estek.html>, letöltés dátuma: 2013.11.05.

- [7.] SZURMAY ERNŐ [1990]: Húsz esztendő az irodalmi műveltség szolgálatában: a szolnoki Verseghy Ferenc Irodalmi Kör története. In: Jászkunság, Július, Szolnok, 18-26. p.
- [8.] SZURMAY ERNŐ [1990]: A szolnoki Verseghy Ferenc Irodalmi Kör története. In: Jászkunság Jászkunság, Április, Szolnok, 85-95. p.
- [9.] SZURMAY ERNŐ [1998]: A szolnoki Verseghy-műhely 25 éve. In: In memoriam Verseghy Ferenc, 5. Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, Szolnok, 64-66. p.
- [10.] Verseghy Kör alapszabálya: <http://verseghykor.blogspot.hu/p/alapito-okirat.html>, letöltés dátuma 2013.11.05.